

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К.Д. Ушинського»**

**Державна установа «Український науково-дослідний інститут медичної
реабілітації та курортології Міністерства охорони здоров'я України»**

**Національний університет «Чернігівський колегіум
імені Т. Г. Шевченка»**

**Professional association of kineotherapists and manual therapist from
republic of Moldova**

Uniwersytet Szczeciński (Polska) University of Bucharest (Romania)

Навчально-науковий інститут фізичної культури, спорту та реабілітації

Кафедра фізичної реабілітації, біології і охорони здоров'я

АДАПТАЦІЙНІ МОЖЛИВОСТІ ДІТЕЙ ТА МОЛОДІ

З Б І Р Н И К

Н А У К О В И Х П Р А Ц Ь

XV МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ,

присвяченої

**105-річчю з дня заснування кафедри фізичної реабілітації,
біології і охорони здоров'я та**

**60-річчю створення лабораторії функціональної діагностики
імені професора Т. М. Цонєвої**

19–20 вересня 2024 року

м. Одеса

Частина 2

Одеса – 2024

УДК 378:613:614

*Воскобойнікова Г. Л., Довжук В. В.,
Коновалова Л.В., Іщенко А. А., Довжук Н. Ш.
(Україна, м. Київ)*

ПЕДАГОГІЧНИЙ СУПРОВІД СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ В УМОВАХ ПОВНОМАСШТАБНОЇ ВІЙНИ

Вступ. У першій половині ХХІ століття постало грізне випробовування для української державності і українців. Порушення Міжнародного права, захоплення українських територій, терор і агресія з боку сусідньої держави Російської Федерації, що перетворилась на країну-агресора, призвели до повномасштабної війни, яка принесла горе і страждання народу України. Але незламність і воля нашого народу надихають нас вистояти у цій боротьбі.

Освітній процес у закладах вищої освіти України проходить в умовах постійного терору, ракетних атак з боку країни-агресора. Студентська молодь, як і все мирне населення, перебувають під впливом постійного стресу. Тому організація і забезпечення безпеки, збереження життя і здоров'я учасників освітнього процесу є першочерговим завданням сьогодення.

Пріоритетними напрямками вищої медичної освіти є підготовка конкурентно спроможного, компетентного фахівця, що здатний сприяти сталому розвитку суспільства та вирішувати його нагальні проблеми [1; 4; 5].

Поєднання аудиторної і дистанційної форм навчання є необхідним і доповнюється на магістерському рівні застосуванням елементів дуальної освіти [2].

Хімічна безпека, поводження з хімічними речовинами – пріоритетні напрями, що інтегрують міжнародну спільноту та є складовими сталого розвитку людства.

Хімічна безпека є складовою загальних і фахових компетентностей майбутніх лікарів і магістрів фармації, а саме: загальної культури (поведінка з хімічними речовинами, побутовими хімікатами); пропаганди здорового способу життя; профілактики захворювань населення; охорони та збереження здоров'я населення; надання невідкладної медичної допомоги у надзвичайних ситуаціях (пов'язаних з хімічними аваріями) [3].

Мета дослідження: проектування та впровадження педагогічного супроводу компетентнісного навчання студентів у професійній діяльності з використанням розроблених настанов і методичних рекомендацій з безпеки застосування лікарських засобів, використання хімічних реактивів та біологічно активних речовин у лабораторній практиці.

Методи дослідження: системний аналіз регуляторних документів ЄС з безпеки застосування лікарських засобів, використання хімічних реактивів та біологічно активних речовин у лабораторній практиці; проектування та моделювання; метод case study.

Результати дослідження. Для вирішення завдань безпеки освітнього процесу є важливим компонентом застосування педагогічного супроводу студентської молоді у процесі навчання в умовах повномасштабної війни, який охоплює супровід аудиторної форми навчання і супровід дистанційної форми навчання.

Аудиторна форма навчання зумовлює забезпечення укриттями від повітряних загроз – ракетних атак та безпілотних літальних апаратів, а на прифронтових територіях – від артилерійських обстрілів та бомбардування.

Отже, супровід є необхідним до укриття і використання всіх засобів для безпечного продовження проведення заняття після відбою повітряної тривоги. Особливо це стосується дотримання всіх правил техніки безпеки і хімічної безпеки при проведенні практичних занять в хімічних лабораторіях.

На нашу думку, ефективним є переведення максимальної кількості практичних занять на дистанційну форму навчання і застосування відео

супроводу через навчальні платформи віддаленого доступу (прикладом може бути платформа дистанційного навчання Likar).

Для дистанційної форми навчання опорні конспекти лекцій, методичні рекомендації для проведення практичних занять також повинні бути з відео та віртуальним медійним супроводом практичного виконання завдань. Тому застосування методу case-study є доцільним з використання рівневих кейсів для вирішення практичних завдань.

Елементи дуальної освіти для майбутніх магістрів фармації є інтегрованим до дистанційної форми навчання студентів. В умовах практичної діяльності на підприємствах, які також повинні бути забезпечені надійними укриттями для персоналу, під час повітряної тривоги всі процеси в хімічних лабораторіях повинні бути зупиненими.

Тому є необхідним комунікативний супровід викладачів і представників роботодавців. Студенти-магістри фармації через віддалений доступ до платформ професійних навчальних дисциплін долучаються до освітнього процесу.

Педагогічний супровід також ґрунтується на психологічній підтримці учасників освітнього процесу, наданні можливості рівного доступу до навчальних засобів, перенесення графіків складання заліків на безпечний період і підтримку викладачами студентів у складних ситуаціях.

У процесі експерименту проведено компетентнісне навчання студентів – майбутніх лікарів і провізорів з хімічної безпеки у професійній діяльності з використанням розроблених настанов і методичних рекомендацій з безпеки застосування лікарських засобів, використання хімічних реактивів та біологічно активних речовин у лабораторній практиці, кваліфікації ризиків та потенційних небезпек відповідно міжнародних стандартів ISO, впровадження настанов Міжнародної системи безпеки та охорони праці в галузі (OHSAS), алгоритмів профілактики виробничого травматизму під час роботи в хімічній лабораторії.

У процесі навчання застосовано нормативну документацію та вимоги національного, європейського та міжнародного законодавств:

– ДСТУ ГОСТ 30333:2009 «Паспорт безпечності хімічної продукції. Загальні вимоги»;

– ДСТУ ГОСТ 31340:2009 «Попереджувальне маркування. Загальні вимоги»;

– **ISO 11014:2009 «Safety data sheet for chemical products»;**

– Постанова ЄС № 1272/2008;

– **Регламент ЄС 1907/2006 REACH.**

Відповідно до Постанови ЄС № 1272/2008 та Регламенту ЄС 1907/2006 REACH хімічні речовини можуть потрапити на ринок ЄС тільки за умови їх завчасної реєстрації.

У разі якщо хімічна речовина або препарат при транспортуванні значиться як небезпечне, перевізнику необхідно підготувати і пред'явити паспорт безпеки хімічної продукції, складений згідно з умовами REACH.

На завершення навчального циклу проведено тестування з використанням методу кейс-стаді кейсів проблемних ситуацій та реалізації норм хімічної безпеки у професійній діяльності в умовах клінічної лабораторії та безпеки застосування лікарських засобів.

Для індивідуальної роботи студентів впроваджено опрацювання методики встановлення відповідності хімічного реактива, лікарської речовини **Паспорту безпеки хімічної речовини.**

Висновки

Педагогічний супровід є необхідним з використанням всіх засобів для безпечного проведення заняття. Особливо це стосується дотримання всіх правил техніки безпеки і хімічної безпеки при проведенні практичних занять в хімічних лабораторіях.

На нашу думку, ефективним є переведення максимальної кількості практичних занять на дистанційну форму навчання і застосування відео супроводу через навчальні платформи віддаленого доступу.

Виходячи з вимог вище зазначених регламентуючих нормативних документів, паспорт безпеки хімічної речовини служить довідковим посібником і може бути складений у вільній формі, включаючи 16 обов'язкових пунктів із зазначенням фізичних властивостей речовини, згадки про токсичності, впливі на самопочуття, заходи надання першої допомоги, хімічної активності, умови зберігання та переробки, необхідності застосування захисного спорядження та спеціальних засобів захисту, методах знищення.

Список використаних джерел

1. Voskoboynikova G.L., Dovzhuk V.V., Konovalova L.V. Priority directions and dominants in the development of the pharmaceutical market of Europe and the world. Scientific-practical conference with international participation "Ukrainian pharmacy yesterday, today, tomorrow". 2020. URL: <https://nuph.edu.ua/naukovo-praktichni-zaxodi-nfau/2020>
2. Voskoboynikova G. L. Conceptual foundations of pharmaceutical innovations in industrial practice. *Workshops of the Magisterium*. К., 2016. 215 p.
3. Ishchenko A. A. Competence of safe handling of biologically active substances in the conditions of a research laboratory. Collection of scientific papers XI Scientific and practical conference with international participation of the school of young scientists JSC "Farmak" "Science and modern pharmaceutical production". November 29, 2023. Kyiv. P. 69–70.
4. Kotvitska A. A., Tsubanova N. A., Kononenko N. M., Prosyanyk L. F. Ecopharmacy – a new interdisciplinary direction. Methodology. Development prospects. *Social pharmacy in health care*. 2018. No. 1. P. 3–11.
5. Kotvitska A. A., Tarasenko D. Yu., Chmykhalo N. V., Karpenko L. A. Study and practical testing of the basic principles of the concept of decent work as a strategic reference point for the development of the social and labor sphere of the pharmaceutical market. *Management, economics and quality assurance in pharmacy*. 2019. No. 1 (57). P. 22-32. doi: 10.24959/uekj.19.10.